

• • • • • • • • • •

IMPORTANȚA VALORILOR, REGULILOR, ȘI COMPORTAMENTUL ETIC AL POLIȚIȘTILOR ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI

• • • • • • • • • •

Ofițer superior de
investigații al SII a IP
Bălți comisar principal
Igor Padurea

Introducere

- În lucrare am încercat să definim etica profesională în activitate poliției. Am tratat, de asemenea, o problema majoră pentru activitatea poliției: limita dintre etic și neetic. În încercarea de a da o soluție acestei probleme am analizat succint codurile deontologice și am trasat câteva repere de care ar trebui să ținem cont atunci când ne confruntăm cu o dilemă etică.

Scopul

- **Scopul** studiului care a stat la baza elaborării lucrării date este de a analiza fundamentele etice ale activității polițienești în Republica Moldova și relația acesteia cu fenomenul corupției.

Obiectivele

- Analiza principalelor aspecte legate de deontologia profesională;
- Cercetarea noțiunilor legate de comportamentul etic al polițistului;
- Studiarea principalele instrumente internaționale și naționale care prevăd norme ale deontologiei polițienești.

Deontologia profesională

- Odată cu începutul existenței sale sociale, umanitatea a simțit nevoia stabilirii și respectării unor anumite reguli care făceau ca traiul într-o colectivitate să fie civilizat. Aceste reguli n-au îngrădit niciodată libertatea individului ci, în mod paradoxal, acesta cunoscându-le, știind cum trebuie să se poarte în diferite situații a devenit un om educat, acceptat și respectat de semenii săi, scăpând de complexe, căpătând siguranță de sine, lăsându-și personalitatea să se dezvolte.

Caracteristicile eticii profesionale

- Etica profesională este un domeniu independent al științei despre etică și **studiază** bazele moralei profesionale, explică specificul realizării principiilor morale generale în sfera muncii, descoperă funcțiile și specificul conținuturilor principiilor și categoriilor etice. De asemenea etica profesională studiază caracterul activității morale a profesionistului și relațiile morale în mediul profesional, se prelucrează bazele etichetei care prezintă reguli de comunicare specifice, manieră de comportare. Cât și normele în societate.

Deontologia polițienească și comportamentul etic al politistului

- Performanța polițistului se sprijină, pe lângă abilitățile și cunoștințele profesionale pe care le stăpânește pe integritatea sa, iar autoritatea profesională a polițistului este dată, pe lângă profesionalism, de onestitatea și sinceritatea sa, în cele din urmă pe comportamentul său în plan profesional, dar și extraprofesional.

Deontologia polițienească și comportamentul etic al politistului

- **Deontologia polițienească reprezintă ansamblul normelor etice care reglementează activitatea Poliției și comportamentul profesional al membrilor ei. Deontologia polițienească presupune că activitatea polițistului, ca un serviciu public specializat ce se realizează în interesul persoanei și al comunității, dar și în sprijinul instituțiilor statului, exclusiv pe baza și în executarea legii, trebuie să apară ca rezultanta unui model de comportament bazat pe bunul simț și pe bunele practici înregistrate în activitatea polițiștilor.**

Deontologia polițienească și comportamentul etic al politistului

- Determinantă în activitatea de poliție este conștientizarea faptului că poliția acționează în aplicarea legii și sub controlul acesteia, iar furnizarea serviciilor către populație trebuie să se realizeze pe fondul respectării drepturilor și libertăților fundamentale, aducând o minimă atingere a acestora și numai atunci când legea o impune.

Principalele instrumente internaționale și naționale care prevăd norme ale deontologiei polițienești

- **Codul de comportament pentru persoanele oficiale însărcinate cu asigurarea aplicării legii**, adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite și concretizat în Rezoluția 34/169 din 17 decembrie 1979;
- **Declarația despre Poliție (D.P.)**, adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 8 mai 1979;
- **Codul European de Etică al Poliției**, concretizat în Rec (2001)10, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 19 septembrie 2001;
- **Principii de bază privind folosirea forței și armelor de foc** – document adoptat la cel de-al optulea Congres al Națiunilor Unite pentru Prevenirea Crimei și Tratatului aplicat delincvenților, ținut la Havana, Cuba, 1990;
- **Prevenirea eficientă și investigarea execuțiilor extra-judiciare, arbitrare și sumare**, anexă la rezoluția Consiliului Economic și Social, 1989/65 ;

Principalele instrumente internaționale și naționale care prevăd norme ale deontologiei polițienești

- **Convenția împotriva torturii**, document ce se regăsește și în Convențiile de la Geneva din 1949 și în Protocoalele lor Adicionale din 1977;
- **Legea Nr. 320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului;**
- **Legea Nr. 288 din 16.12.2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne;**
- **Hotărîre Nr. 409 din 07.06.2017 cu privire la aprobarea Statutului disciplinar al funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne;**
- **HOTĂRÎRE Nr. 629 din 08.08.2017 pentru aprobarea Codului de etică și deontologie al funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.**

Principalele instrumente internaționale și naționale care prevăd norme ale deontologiei polițienești

- Numeroase țări europene, inclusiv Republica Moldova, și-au reorganizat sau sunt în curs de reorganizare a Poliției în scopul de a promova și consolida ideile și valorile democrației în societate.
- Fiecare țară, se preocupă de asigurarea normelor comune, în materie de poliție, deoarece dincolo de granițele naționale, pe de o parte, fiecare cetățean european dorește să fie tratat de către Poliție într-un mod uniform, echitabil și previzibil, iar de cealaltă parte, poliția europeană dorește o colaborare permanentă și eficientă în lupta împotriva criminalității internaționale.

Comportamentul etic al polițiștilor

- Polițistului îi este interzis să tolereze actele de corupție și să utilizeze abuziv autoritatea publică pe care i-o conferă statutul său sau să pretindă sau să accepte bani, bunuri ori valori în scopul de a îndeplini sau de a nu îndeplini atribuțiile profesionale și să primească sarcini, misiuni sau lucrări care excedează competențelor stabilite prin fișa postului fiind obligat să ia atitudine față de actele de corupție manifestate în cadrul instituției, având obligația de a informa superiorii și alte organe competente cu privire la cazurile de corupție despre care a luat cunoștință. Totodată îi este interzis să abuzeze de calitatea sau de funcția îndeplinită pentru rezolvarea unor interese de ordin personal.

Comportamentul etic al polițiștilor

- În timpul exercitării atribuțiilor de serviciu răspunde personal pentru acțiunile, inacțiunile și omisiunile sale, în condițiile legii. El are datoria să se abțină de la executarea ordinelor și misiunilor vădit ilegale, având obligația de a-și informa de îndată șefii despre aceasta, pe cale ierarhică, atât verbal, cât și prin raport scris. Abținerea de la executarea ordinelor și misiunilor în condițiile enumerate mai sus nu atrage răspunderea disciplinară. Cei care dețin o funcție de conducere răspund pentru dispozițiile date subordonaților în temeiul autorității pe care o exercită potrivit prevederilor legale.

Comportamentul etic al polițiștilor

- Prin modul de organizare a relațiilor ierarhice în cadrul poliției se asigură posibilitatea identificării superiorului responsabil de acțiunile sau inacțiunile polițistului în exercitarea atribuțiilor profesionale. Măsurile disciplinare se stabilesc și se aplică numai după efectuarea cercetării prealabile, iar cazurile în care prin aplicarea sancțiunilor disciplinare se dispune amânarea promovării în grade profesionale sau funcții superioare ori se aduce atingere raporturilor de serviciu ale polițistului, cercetarea prealabilă este urmată în mod obligatoriu de consultarea consiliilor de disciplina special constituite.

Comportamentul etic al polițiștilor

- Încălcarea principiilor și regulilor menționate atrage răspunderea disciplinară, civilă sau penală a celui vinovat, în condițiile legii.
- Datorită statului pe care îl ocupă polițistul și anume acela de a menține siguranța și ordinea publică acesta trebuie să dea dovadă de integritate, înalte norme morale și să confere încredere și respect cetățenilor.

Concluzii

- Conduita profesională a polițistului se bazează pe următoarele principii: legalitatea; egalitatea, imparțialitatea și nediscriminarea; transparența; capacitatea și datoria de exprimare; disponibilitatea; prioritatea interesului public; profesionalismul; confidențialitatea; respectul; integritatea morală; independența operațională; loialitatea.

Concluzii

- Polițistul răspunde la orice solicitare privind exercitarea profesiei, evită comportamentul care ar putea afecta încrederea populației, este disciplinat și apără prestigiul instituției și profesiei, exercitând toate prerogativele și îndatoririle specifice funcției publice pe care o deține. Acesta trebuie să se comporte civilizată, să dea dovadă de amabilitate și sollicitudine, adoptând o atitudine politicoasă și fermă și să dovedească stăpânire de sine, capacitate de comunicare, abilități de gestionare a situațiilor conflictuale, dezvoltându-și prin sistemul de formare continuă puterea de înțelegere a problemelor sociale, culturale și educaționale specifice colectivității în care își exercită profesia, precum și, după caz, capacitățile manageriale.

Concluzii

- Când este în uniformă trebuie să poarte însemnele distinctive și echipamentul prevăzute de lege, pentru a fi protejat și recunoscut cu ușurință pe timpul misiunilor având obligația de a-și face cunoscută identitatea în legătură cu îndatoririle profesionale ce îi revin, contribuind astfel la realizarea interesului public, asigurarea protecției proprii și crearea premiselor necesare angajării răspunderii personale pentru acțiunile sau inacțiunile sale.
- Deasemenea trebuie să promoveze și să dezvolte fără discriminare bunele raporturi între instituția pe care o reprezintă și comunitate, asigură cooperarea efectivă cu reprezentanții autorităților publice centrale și locale, ai organizațiilor neguvernamentale și ai populației, ai grupurilor minoritare, inclusiv ai celor etnice.

Concluzii

- În temeiul relațiilor de parteneriat dezvoltate în cadrul comunității, polițistul furnizează membrilor acesteia informații privitoare la legislația în vigoare și la activitatea sa profesională, în limita competențelor ce îi revin și fără a dezvălui date și informații clasificate, potrivit legii.
- Are obligația să păstreze, în condițiile legii, asigurând respectarea drepturilor persoanelor, secretul de stat și secretul de serviciu, precum și confidențialitatea deplină a datelor și informațiilor pe care le deține și să nu le utilizeze abuziv sau în folos personal.